

בית משפט השלום בראשון לציון

24 יולי 2011

ת"א 47445-06-11 עמותת תנו לחיות לחיות נ' משרד הבטחון - מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט יחזקאל קינר – סגן הנשיאה

מבקשת עמותת תנו לחיות לחיות
ע"י ב"כ עו"ד שפיגל יונתן

נגד

משיבים
1. משרד הבטחון - מדינת ישראל
2. צבא הגנה לישראל
ע"י ב"כ עו"ד פליגלר מיכל (פרקליטות)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\), תשנ"ד-1994: סע' 2\(א\), 17א, 17א\(א\)](#)
[תקנות צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\) \(החזקה שלא לצרכים חקלאיים\), תשס"ט-2009: סע' 8\(ד\)\(4\), 43](#)
[חוק חובת המכרזים, תשנ"ב-1992](#)

מיני-רציו:

* מקום בו הותקנו תקנות בדבר תנאי אחזקה מינימאליים של בעלי חיים, ומקום בו התקנה מופרת על ידי המדינה, די בכך על מנת ליתן את צו המניעה המבוקש, מבלי צורך לבחון את שאלת ההתעללות.

* בעלי חיים – צער בעלי חיים – עינוי

המבקשת – עמותת תנו לחיות לחיות, הגישה כנגד המשיבים בקשה לצו מניעה על פי סעיף 17א לחוק [צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\)](#), ובה התבקש בית המשפט להורות למשיבים להימנע מלהחזיק כלבים, כשהם קשורים דרך קבע, לאורך גדרות בסיסים מבלי שיש להם מרחב מוצל ששטחו אינו פחות משלושה מטרים רבועים רצופים, לא כולל שטח מלונה, כפי שמורה תקנה 8(ד)(4) לתקנות [צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\) \(החזקה שלא לצרכים חקלאיים\)](#).

בית המשפט קיבל את הבקשה וקבע כלהלן:

הן חקיקה של הכנסת והן פסיקה של בית המשפט העליון הכירה בזכותם של בעלי חיים להגנה משפטית מפני התעללות.

קיימים שלושה יסודות מצטברים המהווים התנהגות העולה כדי עינוי, התאכזרות והתעללות של בעל חיים: ראשית, אין צורך בכוונה סובייקטיבית לענות את בעל החיים. השאלה האם התנהגות עולה כדי התעללות, עינוי או התאכזרות תוכרע לפי מבחן אובייקטיבי של צופה מן הצד; שנית, די בכאב או סבל של בעל החיים, לאו בדרגה גבוהה במיוחד, בכדי שההתנהגות תיחשב כדי התעללות; שלישית, נדרש לבחון את התכלית שלשמה בעל החיים סובל וכן האם נתקיים מבחן המידתיות שיש בו כדי להצדיק גרימת סבל לבעל החיים.

מקום בו הותקנו תקנות בדבר תנאי אחזקה מינימאליים של בעלי חיים, לרבות התקנה נשוא תביעה זו, ומקום בו התקנה מופרת על ידי המדינה, די בכך על מנת ליתן את צו המניעה המבוקש, מבלי צורך לבחון את שאלת ההתעללות. עם זאת, ברי כי אי קיום התקנות ואי הענקת צל לכלבים במידה הנדרשת, גורם לכלבים סבל, והדבר נכון במיוחד כאשר כלבים רגישים לחום יותר מבני אדם. לצורך בקשה זו יש להניח, אפוא, כי הופר האיסור שבסעיף 2(א) לחוק ההגנה.

בנסיבות העניין, התנהגות המשיבים עד עתה איננה מתיישבת עם ההתנהגות המצופה מרשויות המדינה, שעליהן לקיים את הוראות הדין כמו כל אחד אחר.

אין אפשרות להתעלם מכך, שגם אם לא פעלו המשיבים בעבר כפי שהיה עליהם לפעול, נדרש להם גם היום פרק זמן להתארגנות. אין להתעלם גם מכך כי מתן צו מניעה מידי ללא מתן אפשרות לפרק זמן סביר להתארגנות, עלול לגרום לפגיעה חמורה במערך האבטחה הקרקעית של צה"ל, המבוסס, בין היתר, על הכלבים, המהווים חלק אינטגרלי ממנו.

הגם שהלב יוצא אל הכלבים הסובלים בהעדר צל מספיק, לא ניתן, נוכח מכלול השיקולים, תכלית השימוש בכלבים המהווים חלק בלתי נפרד מאבטחת הבסיסים, והצורך בהתארגנות מבלי לסכן את שלום הכלבים והסביבה ותוך קיום הוראות הדין, ליתן צו מניעה שייכנס לתוקף לאלתר, ואף לא תוך פרק זמן קצר. צו מניעה מעין זה, אינו בר יישום והשלכותיו מרחיקות לכת.

אף שמצב קיים אינו חוקי, יימשך הוא עוד פרק זמן מסוים, עד שיתוקן כנדרש, משום שנדרש לאזן בין שיקולים שונים כגון: שלטון החוק, טובת הציבור והנזק הצפוי לנוגעים בדבר.

במתן צו המחייב רשות ציבורית בתיקון פגם מערכתי בעל היקף נרחב והנושא מורכבות מיוחדת, אשר עמד בעינו במשך שנים ארוכות, רשאי בית המשפט להתחשב בקשיים העתידים לעמוד בפני הרשות בבואה להניע את תהליכי השינוי הנדרשים לצורך קיומו של הצו. לפיכך, לא אחת, מוענק סעד המחייב את תיקון הפגם, אך ניתן לרשות הציבורית פרק זמן קצוב לצורך היערכות לשם תיקונו.

החלטה

1. עסקינן בבקשה לצו מניעה זמני, על פי [סעיף 17א לחוק צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\)](#), תשנ"ד-1994 (להלן: "חוק ההגנה"), ובה התבקש בית המשפט להורות למשיבים להימנע מלהחזיק כלבים, כשהם קשורים דרך קבע, לאורך גדרות בסיסים מבלי שיש להם מרחב מוצל ששטחו אינו פחות משלושה מטרים רבועים רצופים, לא כולל שטח מלונה, כפי שמורה [תקנה 8\(ד\)4 לתקנות צער בעלי חיים \(הגנה על בעלי חיים\) \(החזקה שלא לצרכים חקלאיים\)](#), תשס"ט-2009 (להלן: "התקנות").

רקע ותמצית העובדות הדרושות

2. מזה שנים רבות המשיב 2 (להלן: "צה"ל") מחזיק בכלבים כחלק ממערך האבטחה של בסיסים שונים. השימוש בכלבים נעשה באופן שבו האחרונים קשורים בשרשראות לאורך גדרות הבסיס. הבסיסים בהם מוחזקים הכלבים הינם בסיסי חיל האוויר ואגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה (להלן: "אט"ל").

3. בשנת 2009 נכנסו לתוקף התקנות הנזכרות לעיל, אשר קובעות תנאים מזעריים (מינימליים) להחזקה של בעלי חיים.

4. [תקנה 8\(ד\)4 לתקנות \(להלן גם: "התקנה"\)](#) קובעת כי לא יקשור אדם כלב למקומו במקום החזקתו הקבוע למשך זמן העולה על חמש שעות רצופות, אלא אם נתקיימו מספר תנאים וביניהם:

"לכלב גישה חופשית למרחב מוצל ששטחו אינו פחות משלושה מטרים רבועים; בחישוב שטחו של מרחב כאמור לא ייכלל שטח מלונה".

בהוראות המעבר [שבסעיף 43 לתקנות נקבע](#) כי תחילתה של [תקנה 8\(ד\)4](#) הינה 60 יום מיום פרסומה (התקנות פורסמו ברשומות ביום 31.8.09).

5. המבקשת טוענת כי יש לה השגות רבות בנוגע לאופן החזקה של כלבים בבסיסים על ידי צה"ל. עם זאת, הדגישה כי בקשה זו איננה מופנית נגד עצם השימוש שעושים המשיבים בכלבים, אלא עוסקת בהיבט אחד ממוקד ודחוף - לספק לכלבים מרחב מוצל בהתאם לדין, ולא בכלל ההשגות.

6. על-פי תצהירו של רס"ב אמנון יפרח, רמ"ד כלבנות בחיל האוויר (להלן: "רס"ב יפרח") לכל כלב בבסיסי חיל האוויר ישנו שטח מוצלל של 1 מ"ר בדמות מלונה שמתחתיה מצויה "קומה" מוצלת. בהעדר התייחסות לנושא זה בתצהירו של המצהיר מטעם אט"ל, יש להניח כי באט"ל אין מתקיים אף האמור לעיל.
7. אין מחלוקת, אפוא, כי הוראות [תקנה 8\(ד\)4](#) לתקנות אינן מיושמת כיום בצה"ל, וכי המשיבים אינם מספקים לכלבים הקשורים מרחב מוצל בשטח המינימלי הנדרש על-פי התקנה.
8. אין מחלוקת גם כי על המשיבים למלא אחר הוראות התקנה במלואה, וכי על בית המשפט ליתן את הצו המבוקש.
9. בתגובתם מציעים המשיבים פרקי זמן שונים למילוי הוראות התקנה, כפי שיפורט להלן. פרקי זמן אלה אינם מקובלים על המבקשת העותרת לכך שיינתן צו מניעה מיידית.
10. גדר המחלוקת היחיד הינו, אפוא, המועד שבו ייכנס לתוקף הצו שיינתן על ידי בית המשפט.

טענות הצדדים

11. המבקשת טוענת כי אי קיום הוראות התקנה מהווה התעללות בבעלי חיים האסורה לפי [סעיף 2\(א\)](#) לחוק ההגנה. המבקשת מלינה על כך שחרף העובדה כי חלף פרק זמן של קרוב לשנתיים מאז התקנת התקנות, טרם יושמה חובת ההצללה בבסיסי צה"ל, ונוכח פרק זמן ארוך זה, נוכח הפרת הוראות חוק ההגנה והתקנות ונוכח ימי הקיץ החמים בהם סבלם של הכלבים והסיכון לחייהם גובר, יש ליתן את צו המניעה המבוקש לאלתר.
12. לתגובת המשיבים צורפו שני תצהירים אשר מפרטים את המצב הקיים וכן עבודת מטה שנעשתה מיום התקנת התקנות :
- א. תצהירו של רס"ב יפרח.
- ב. תצהירו של אל"מ יעקב מרציאנו- ראש מרכז הציוד באט"ל (להלן: "אל"מ מרציאנו"). יצויין כי בדיון שהתקיים ביום 17.7.11 ואשר אליו נבצר מאל"מ מרציאנו להגיע, התייצב והחליפו סא"ל גולן רוזנברג (להלן: "סא"ל רוזנברג"), מפקד בסיס ציוד של אט"ל שבשטחו נמצאים הכלבים.

13. בתצהירו של רס"ב יפרח פורטו שני פתרונות הצללה שגובשו לאחר עבודת מטה שנעשתה בחיל באוויר:

- א. דרגש בגודל 1.3 מטרים על 2.4 מטרים, שימוקם מתחת למלונת הכלב ויהא תחום בשתי דפנות מקבילות ופתוח משני צדדיו האחרים, לכניסת הכלב למרחב המוצל.
- ב. קשת הצללה בצורת "איגלו", שיוצרת תחתיה 6.5 מטרים רבועים של מרחב מוצל, המוצבת מעל ומסביב לעמוד שנמצא בין כל שני כלבים ושמשני צידיו קשור הכבל.

14. מתווה הזמנים ליישום חובת ההצללה, על ידי אחד מן הפתרונות שפורטו לעיל הינה כדלקמן: "אבי טיפוס" משני הסוגים עתידים להיות מותקנים בחיל עד ליום 17.7.11 ותקופת הניסיון לכל אחד מהפתרונות אורכת שבוע ימים. לאחר תקופת הניסיון, קרי ביום 24.7.11, והגדרת פריט לרכש ייצא משרד הבטחון במכרז לרכישת הפרטים כפי שמחייב החוק, תהליך שאורך כ-45 יום. עם בחירת החברה הזוכה במכרז ומיד עם סיום ייצור הפריט על ידי החברה הזוכה, יותקן פתרון ההצללה. נטען כי פרק הזמן הריאלי הנדרש להתקנת פתרונות ההצללה, **הינו 6 חודשים**.

15. בתצהירו של אל"מ מרציאנו מאט"ל נטען כי יישום חובת ההצללה ייעשה **תוך תקופה של 3 חודשים, דהיינו – לא יאוחר מיום 15.10.11**. ההסבר לפער הזמנים בין חיל האוויר לאט"ל הוסבר בכך שבבסיסי אט"ל מצויה כמות כלבים הזקוקה להקמת מתחם מוצל הפחותה משמעותית מזו שבבסיסי חיל האוויר, וכן, כפי שהעיד סא"ל גולן רוזנברג, אט"ל תקים בעצמה ובאמצעה את מתחמי הצל הנדרשים, והמכרזים היחידים להם היא נזקקת היא מכרזי קניית חומר, ואין היא נזקקת למכרזים לצורך ביצוע העבודות.

16. בנוסף, הובהר על ידי המשיבים כי כלבי השמירה מהווים חלק אינטגרלי ממערך האבטחה הקרקעית, חיוניותם רבה והוצאתם ממערך האבטחה תגרור פגיעה חמורה בה.

17. בתשובה לבקשה וכן בדיון מיום 17.7.11 טענה המבקשת כי לא ייתכן שהמשיבים יוסיפו להפר את חובת ההצללה משך תקופה כה ארוכה. כן הועלו טענות רבות לעניין תנאים אחרים של החזקת הכלבים אצל המשיבים. זכרון של טענות אלה לא בא בבקשה, ואף המבקשת עצמה תחמה את גבולות הדיון לעניין מימוש חובת ההצללה בלבד. משכך, אינני מוצא מקום לדון בטענות אלה במסגרת בקשה זו.

דיון והכרעה

18. בקשת המבקשים מושתתת על הוראת [סעיף 17א\(א\)](#) לחוק ההגנה לפיה:

"היה לתובע, למנהל או לארגון למען בעלי חיים יסוד סביר להניח כי מתבצעת עבירה על סעיפים 2 או 4, או כי עומדת להתבצע עבירה כאמור, רשאי הוא לפנות לבית משפט השלום בבקשה כי יוציא שצו שיאסור על ביצועם או המשך ביצועם של המעשים נשוא הבקשה".

19. הן חקיקה של הכנסת והן פסיקה של בית המשפט העליון הכירה בזכותם של בעלי חיים להגנה משפטית מפני התעללות [ראו [בג"ץ 4884/00 עמותת "תנו לחיות לחיות" נ' מנהל השירותים הוטרינריים בשדה במשרד החקלאות](#), פ"ד נח(5) 202 (2004); [בג"ץ 9232/01 נח"ה התאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי חיים ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה](#), פ"ד נז(6) 212 (2003) (להלן: "פס"ד נח")].

20. על הטעם והתכלית בקביעת חוקים להגנת בעלי חיים יפים דבריו של כב' השופט חשין ברע"א [1684/96 עמותת "תנו לחיות לחיות" נ' מפעלי נופש חמת גדר בע"מ, פ"ד נא\(3\) 832](#), 858 (1997) (להלן: "פס"ד חמת גדר"):

"החוק וההלכה בנו עצמם על כמה וכמה יסודות....היסוד הראשון והעיקרי בונה עצמו על תחושתנו – תחושת-הלב – כי התעללות בבעל-חיים, התאכזרות אליו, עינוי, הינם מעשים בלתי מוסריים, בלתי הגונים ובלתי הוגנים. תחושת החמלה שאנו חשים כלפי בעל-חיים שמתעללים בו נובעת ממקום עמוק בלבנו, מרגש המוסר שבנו, רגש הנחרד נוכח פגיעה בחלש ובחסר-ההגנה....החיה מתקשה להגן על עצמה מפני האדם, והמלחמה בין האדם לבין החיה היא מלחמה בין מי שאינם שווים. האדם מצווה אפוא להגן על החיה כחלק מן הציווי המוסרי להגן על החלש. מצוות צער בעלי-חיים באה, אפוא, להגן על בעלי-החיים באשר הם, יצורים שהאלוהים נתן בהם נשמה. כל מי שאלוהים בלבבם, יעשו ככל שיוכלו – איש-איש ממקומו – כדי שהאדם לא יענה בעלי-חיים, לא יתאכזר אליהם ולא יתעלל בהם. ומלבו של האדם נחצבה ההלכה ונחקקו החוקים להגנת בעלי-החיים."

21. בפס"ד חמת גדר מונה כב' השופט חשין שלושה יסודות מצטברים המהווים התנהגות העולה כדי עינוי, התאכזרות והתעללות של בעל חיים:

ראשית, אין צורך בכוונה סובייקטיבית לענות את בעל החיים. השאלה האם התנהגות עולה כדי התעללות, עינוי או התאכזרות תוכרע לפי מבחן אובייקטיבי של צופה מן הצד.

שנית, די בכאב או סבל של בעל החיים, לאו בדרגה גבוהה במיוחד, בכדי שההתנהגות תיחשב כדי התעללות.

שלישית, נדרש לבחון את התכלית שלשמה בעל החיים סובל וכן האם נתקיים מבחן המידתיות שיש בו כדי להצדיק גרימת סבל לבעל החיים.

22. מקום בו הותקנו תקנות בדבר תנאי אחזקה מינימליים של בעלי חיים, לרבות התקנה נשוא תביעה זו, ומקום בו התקנה מופרת על ידי המדינה, די בכך על מנת ליתן את צו המניעה המבוקש, מבלי צורך לבחון את שאלת ההתעללות. עם זאת, ברי כי אי קיום התקנות ואי הענקת צל לכלבים במידה הנדרשת, גורם לכלבים סבל, והדבר נכון במיוחד כאשר כלבים רגישים לחום יותר מבני אדם (נטען על ידי המבקשת ואושר על ידי רס"ב יפרח), והדברים ניכרים גם בסרטון שצורף לבקשה. לצורך בקשה זו יש להניח, אפוא, כי הופר האיסור [שבסעיף 2\(א\)](#) לחוק ההגנה.

23. על הפרק, אפוא, השאלה האם ליתן צו מניעה שייכנס לתוקפו לאלתר, כדרישת המבקשת, או לקבוע מועד דחוי בו ייכנס הצו שיינתן לתוקף, בהתחשב בטענות המשיבים, ואם כך הדבר, מהו פרק הזמן הסביר לצורך התארגנות המשיבים ליישום חובת ההצללה לפי התקנה.

24. המשיבים טוענים כי נדרש להם פרק זמן להתארגנות, כמפורט בתצהיריהם, על מנת שיוכלו להבטיח את שלומם של הכלבים, לשמור על תפיסת האבטחה הקיימת בבסיסים ולקיים את שאר הוראות הדין, ובין היתר הוראות [חוק חובת מכרזים, תשנ"ב-1992](#).

25. לפי הנתען בתצהירו של רס"ב יפרח, חיל האוויר עוסק זה מספר רב של חודשים בניסיון למצוא דרך ליצירת שטח הצללה מבלי לסכן את חיי הכלבים. רס"ב יפרח פירט בסעיף 9 לתצהירו את הסכנות הקיימות לכלבים ולסביבה בהתקנת פתרונות הצללה שונים, שהביאו בסופו של דבר לגיבוש שני פתרונות קבועים שפורטו בסעיף 13 להחלטה זו. רס"ב יפרח ציין בנוסף כי לא קיים "מוצר מדף" אותו ניתן להתקין באופן מיידי, כך שיספק הצללה בהתאם לדרישות התקנות ומבלי שיתממשו הסכנות שפורטו בתצהיר. כן הוסיף רס"ב יפרח כי חיל האוויר בחן במשך כשבוע פתרון זמני להצללה, אך החששות התממשו, וצילייה זמנית שהיתה עשויה בד התפרקה עקב משחק של הכלב, ונאלצו להסירה.

26. למותר לציין כי התנהגות המשיבים עד עתה איננה מתיישבת עם ההתנהגות המצופה מרשויות המדינה, שעליהן לקיים את הוראות הדין כמו כל אחד אחר. התקנה נשוא תביעה זו נכסה לתוקף ביום 31.10.11, דהיינו לפני למעלה מ-20 חודש. הוראת המעבר קבעה פרק

זמן של חודשיים לכניסת התקנה לתוקף, דהיינו פרק הזמן שהוערך על ידי מחוקק המשנה לצורך התארגנות לביצוע התקנה הינו פרק זמן של חודשיים. גם אם לא היה מחוקק המשנה מודע למורכבות הרבה יותר הנדרשת לצורך היערכות בבסיסי צה"ל, עדיין, לא יכול להיות ספק בכך שפרק הזמן שחלף מאז התקנת התקנות וכניסת התקנה לתוקף, עולה באופן ניכר על זה הנדרש לצורך ההיערכות וההתארגנות. תחת זאת, עסק חיל האוויר ביישום תכנית קודמת להרחבת שטח הצל של הכלבים למטר רבוע אחד, שאינו עונה על דרישות התקנות, כשהיישום הסתיים ב-2010, לאחר כניסת התקנות לתוקף. כמו כן, הפנה חיל האוויר שאילתות למשרד החקלאות בנסיון לפרש את התקנות כאילו אינן מחייבות שטח של רצוף של 3 מ"ר. אין ספק, כי עבודת מטה עניינית ומהירה, שמטרתה יישום חובת ההצללה שבתקנות, כפי שהיא, היתה יכולה להניב פתרונות שהיו מיושמים זה מכבר, ומונעת את הצורך בהגשת הבקשה הנוכחית.

27. "חטאי" העבר קיימת אמנם משמעות, אך אין אפשרות להתעלם מכך, שגם אם לא פעלו המשיבים בעבר כפי שהיה עליהם לפעול, נדרש להם גם היום פרק זמן להתארגנות. אין להתעלם גם מכך כי מתן צו מניעה מידי ללא מתן אפשרות לפרק זמן סביר להתארגנות, עלול לגרום לפגיעה חמורה במערך האבטחה הקרקעית של צה"ל, המבוסס, בין היתר, על הכלבים, המהווים חלק אינטגרלי ממנו (סעיף 3 לתצהיר רס"ב יפרח). לעניין אחרון זה, יצויין, כי המבקשת לא הציגה פתרונות אפשריים לקיום חובת ההצללה, הניתנים ליישום תוך פרק זמן קצר, מבלי לסכן את הכלבים ואת הסביבה, ולא הציגה גם לוח זמנים אחר אפשרי ליישום חובה זו. לא הוצגה גם על ידי המבקשת חלופה זמנית שניתן ליישמה עד למציאת פתרון של קבע.

28. עוד יש להביא בחשבון את סבלם של הכלבים בימי הקיץ הלוהטים מחד, ומאידיך את קיומו הנוכחי של פתרון חלקי, אף שבעליל איננו מספק, בדמות שטח של 1 מ"ר, פרט למלונה.

29. עוד יצויין, כי אין לבוא בטרוניה כלשהי אל המבקשת אשר ניסתה למצות את המגעים עם המשיבים על מנת להביא לתוצאה המבוקשת ללא צורך בפניה לערכאות, והאשם בעניין זה רובץ לפתחם של המשיבים, אך הגשת הבקשה לקראת סוף חודש יוני, כשהקיץ כבר בעיצומו, מונעת, נוכח האמור לעיל, לרבות הצורך בהתארגנות, מתן צו אשר יביא ליישום התקנה עוד בעיצומם של חודשי הקיץ.

30. התוצאה היא, כי הגם שהלב יוצא אל הכלבים הסובלים בהעדר צל מספיק, לא ניתן, נוכח מכלול השיקולים, תכלית השימוש בכלבים המהווים חלק בלתי נפרד מאבטחת הבסיסים, והצורך בהתארגנות מבלי לסכן את שלום הכלבים והסביבה ותוך קיום הוראות הדיון, ליתן

צו מניעה שייכנס לתוקף לאלתר, ואף לא תוך פרק זמן קצר. צו מניעה מעין זה, אינו בר יישום והשלכותיו מרחיקות לכת.

31. יצויין עוד כי בית המשפט העליון פסק לא אחת, כי אף שמצב קיים אינו חוקי, יימשך הוא עוד פרק זמן מסוים, עד שיתוקן כנדרש, משום שנדרש לאזן בין שיקולים שונים כגון: שלטון החוק, טובת הציבור והנזק הצפוי לנוגעים בדבר (ר' פס"ד נח שנזכר לעיל, בעמ' 264).

כן ר' דברי כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"צ 5373/08 אבו לבדה נ' שרת החינוך (פורסם בבנו, 6.2.11):

"במתן צו המחייב רשות ציבורית בתיקון פגם מערכתי בעל היקף נרחב והנושא מורכבות מיוחדת, אשר עמד בעינו במשך שנים ארוכות, רשאי בית המשפט להתחשב בקשיים העתידיים לעמוד בפני הרשות בבואה להניע את תהליכי השינוי הנדרשים לצורך קיומו של הצו. לפיכך, לא אחת, מוענק סעד המחייב את תיקון הפגם, אך ניתן לרשות הציבורית פרק זמן קצוב לצורך היערכות לשם תיקונו" (סעיף 60 לפסק הדין ופסקי הדין המאוזכרים שם).

32. באשר לפרק הזמן הסביר הנדרש לצורך יישום הוראות התקנה, הרי בכל הקשור לבסיסי אט"ל, פרק הזמן שנתבקש, עד יום 15.10.11, נראה סביר בעיני בהתחשב בכלל השיקולים שפורטו לעיל.

33. באשר לבסיסי חיל האוויר, תחילת לוח הזמנים שפורט נראית סבירה בעיני. כך, התקנת "אב הטיפוס" של פתרון ההצללה עד 17.7.11 ותקופת נסיון של שבוע ימים עד 24.7.11 לכל אחד מאבות הטיפוס. גם תקופה של 45 ימים להוצאת מכרז על ידי משרד הבטחון ועד השלמתו ובחירת הזוכה, נראית סבירה יחסית בעיני, אף כי יש לעשות מאמץ ולקצרה. מיום 7.9.11 בו אמורה להיבחר הזוכה במכרז, פרק זמן של כחודשיים, לצורך ייצור והתקנת פתרון ההצללה שייבחר לצורך עמידה בהוראות התקנות, נראה פרק זמן סביר. לא ברור מדוע ביקשו המשיבים פרק זמן של 4 חודשים נוספים לצורך זה. הדבר לא נומק ולא הוסבר. למותר לציין, כי במכרז שיפורסם, ניתן לקבוע דרישות שיהלמו את פרק הזמן הקצר יותר הנקוב לעיל. זאת ועוד, ככל שפרק זמן זה לא יספיק לייצור והתקנה של הכמות כולה, הרי התברר כי לצה"ל גם פתרונות "עצמאיים" לייצור הפתרונות הדרושים

והתקנתם, כפי שייעשה על ידי אט"ל, ולפיכך, במידת הצורך, יוכל חיל האוויר להסתייע בשירותי אט"ל בעניין זה, שהרי בצבא אחד מדובר ולא בצבאות שונים.

34. לפיכך, בהתחשב באמור לעיל, יש לקבוע את פרק הזמן הסביר ליישום הוראות התקנה בבסיסי חיל האוויר עד יום 7.11.11.
למותר לציין, כי המשיבים נדרשים לעשיית כל מאמץ ולפעול בנחישות ובקדחתנות על מנת להקדים ולהתקין את פתרונות ההצללה במועד מוקדם עוד יותר, ולקצר בכך את סבלם של הכלבים.

35. אשר על כן, ניתן בזה צו מניעה לפיו על המשיבים להימנע מלהחזיק כלבים כשהם קשורים דרך קבע לאורך גדרות בסיסים מבלי שיש להם מרחב מוצל ששטחו אינו פחות משלושה מטרים רבועים רצופים, לא כולל שטח מלונה.

צו זה ייכנס לתוקף ביום 15.10.11 לגבי בסיסי אט"ל וכל בסיס אחר בצה"ל (למעט בסיסי חיל האוויר), ולגבי בסיסי חיל האוויר ייכנס הצו לתוקף ביום 7.11.11.

36. אני מחייב את המשיבים לשלם למבקשת הוצאות הליך זה, שיכול היה להיחסך, אילו פעלו המשיבים כפי שהיה עליהם לפעול מלכתחילה, כדלקמן: שכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪ וכן את האגרה ששולמה בפתיחת ההליך בסך 616 ₪.

37. המזכירות תשלח החלטה זו בדחיפות לב"כ הצדדים בפקס ובדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשע"א, 24 יולי 2011, בהעדר הצדדים.

יחזקאל קינר 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן